

*Близнюченко Дар'я Сергіївна,
Буханцева Дана Олександрівна*

студентки 4-го курсу факультету психології, політології та соціології
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Актуальність даної теми полягає у тому, що на сьогоднішній день Україна знаходиться у пошуку найбільш прийнятної моделі соціальної політики. Взагалі, соціальна політика держави спрямована на досягнення певних соціальних показників (зростання добробуту населення, розвиток людського потенціалу, зниження диференціації доходів), які відповідають цілям соціального розвитку і установам держави і суспільства. При цьому акцент робиться на створенні умов підвищення зайнятості і визнаних державою життєвих стандартів споживання, доступності освіти, медицини тощо.

Дослідженням проблем соціальної політики займалися такі економісти як: С. Дорогунцов, У. Айзард, А. Сидорова, В. Грицьків, А. Яременко, Д. Полозенко, Т. Кірьян та ін.

Визначення пріоритетних напрямів соціальної політики ґрунтується на об'єктивній оцінці економічної ситуації, тобто це наявність тіньової економіки і незадекларованих доходів у незначній частині зайнятого населення, низький рівень оплати висококваліфікованої праці, високий рівень розшарування населення за рівнем доходів.

Зважаючи на цю специфіку та враховуючи світовий досвід, соціальна політика в Україні може бути побудована за двома моделями розвитку: демократичною та аристократичною.

Демократична модель ґрунтується на реалізації людиною своїх можливостей, поліпшенні системи розподілу в напрямку скорочення розриву у рівні життя між бідними і більш забезпеченими верствами населення, високому рівні соціальних зобов'язань держави перед своїми громадянами.

Аристократична модель передбачає глибоку соціально-економічну диференціацію у суспільстві, передачу з покоління у покоління набутого соціального статусу, нерівних можливостей громадян у користуванні державною та суспільною власністю [2, с. 31-37].

Говорячи про економічний розвиток України, то вона тяжіє до такої моделі соціального стану, для якої характерними є низький рівень оплати праці, висока частка доходів від особистого підсобного господарства, втрата високих моральних ідеалів та матеріальних стимулів до висококваліфікованої та інтелектуальної праці, засиллі у політичній та духовній сферах великих фінансових груп.

Проте можливості для демократичної моделі розвитку Україна остаточно не втратила. Але це вимагає проведення тонко викресленої економічної політики з акцентом на розвиток людського капіталу, соціальної справедливості та обмеження засилля бюрократичного державного апарату і монополістичних формувань.

Проблемою вибору моделі соціальної політики в Україні є те, що зараз Україна в процесі пошуку найбільш адекватної для себе моделі соціально орієнтованої держави і механізму реалізації соціальної політики. У статті 1 Конституції України сказано, що Україна є суверенна і незалежна демократична соціальна правова держава [1]. Це означає, що вона виконує своє суспільне призначення проводячи політику спрямовану на створення умов, що забезпечують гідне життя і вільний розвиток людини.

Іншою проблемою України є різкий перехід від максимально одержавленої соціальної політики до цілком лібералізованої демократичної. Причому цей перехід здійснюється в умовах відсутності спеціальної інфраструктури падіння життєвого рівня населення і як наслідок у ситуації значного збільшення в населення потреб і попиту на соціальні послуги держави.

На даний момент для України необхідне створення нової моделі соціальної політики, яка б у повній мірі забезпечувала потреби населення у соціальному захисті. При цьому необхідно враховувати досвід інших країн, але не повністю копіювати їх.

Визначальна лінія соціального забезпечення періоду реформування полягає в створенні системи допомоги не лише для осіб літнього віку і нездатних заявити про себе на ринку праці, а й для широких верств населення з низькими доходами, але в межах схеми, яку можливо фінансово підтримати.

Отже, недостатній рівень розвитку соціальної політики в Україні зумовлений низкою проблем – це відсутність середнього класу, велика диференціація доходів між багатим і бідним населенням. З метою вирішення проблем і досягнення пріоритетних цілей в країні розробляються соціальні програми, в таких основних напрямках як: охорона здоров'я, житлове питання, освіту і агропромисловий комплекс.

Список використаних джерел:

1. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості. Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – С. 141. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. О. Сергієнко. Соціальна політика в сучасному світі та в Україні // Україна: аспекти праці. – №1. – 2002. – С. 31–37.

Ключові слова: соціальна політика, демократична модель, аристократична модель, проблема вибору.

Науковий керівник: к.п.н, доцент кафедри політичних теорій Завгородня Ю. В.